

Neospora caninum

Neospora caninum on yksi pääasiallisista nautojen abortin aiheuttajista maailmalla. *Neospora caninum* on vaikea hävittää karjasta, jossa tartuntaa esiintyy!

Aiheuttaja

Neospora caninum – kokkideihin kuuluva alkueläin.

Esiintyvyys

USA: ssa puolet maan pihvi- ja lypsykarjoista ovat taudinaiheuttajan saastuttamia. Suomessa on uusia tapauksia todettu vuosittain.

Leviäminen

Nauta saa tartunnan joko tiineyden aikana istukan välityksellä emältään tai koiran ulosteiden saastuttamasta rehusta, laitumelta tai vedestä. Tartunta jää naudalla pysyväksi. Nauta toimii Neosporan väli-isäntänä, eikä tartunta siirry suoraan nautaeläimestä toiseen. Koira, kettu tai susi toimivat Neosporan pääisäntinä. Koirat saavat tartunnan syömällä nautojen sikiöitä, jälkeisiä tai saastunutta lihaa. Tartunta jää piilemään koiran elimistöön loppuiäksi, vaikka tartuntaa aiheuttavien ookystojen erittäminen ulosteeseen vähenee 3 kk tartunnasta. Ei säily pitkään ympäristössä eikä tartu ihmiseen.

Riskitekijät

Saastunut rehu, vesi tai ympäristö. Villieläimet tai tartuntaa kantavat koirat, jotka tartuttavat tiineen nautan. Hankittaessa paimenkoiraa - erityisesti ulkomailta - tulee huomioida *Neospora caninum* -riski.

Tartunnan kantaja tartuttaa jälkeläisensä seuraavissa tiineyksissä, jolloin luomisriski on olemassa, vaikkakin vähenee iän myötä. Luomisriski on n. nelinkertainen normaaliin tiineyteen verrattuna.

Oireet naudalla

Luominen tapahtuu useimmiten 4-7 tiineyskuukauden tienoilla. Neospora esiintyy tilalla usein luomisaaltoina, jolloin useampi eläin luo vasikkansa lyhyen ajan sisällä. Tällöin yleensä tartunta on ruokintaperäinen. Myös normaali tiineys on mahdollinen, mutta jälkeläinen kantaa tartuntaa eteenpäin.

Oireet ihmisellä

Ei tartu ihmiseen.

Älä jätä positiiviseksi todetuista eläimistä hiehoja jalostukseen tai myyntiin!

Älä osta positiiviseksi todettuja eläimiä tai niiden naarasjälkeläisiä!

Hankittaessa paimenkoiraa huomioi Neospora-riski!

Hoito

Tartuntaa kantavien nautojen poistaminen karjasta.

Diagnoosi

Perustuu näytteenottoon ja varmistukseen laboratoriossa. Näytteeksi lähetetään luotu sikiö jälkeiseen sekä verinäytteet luoneista emistä. Positiivisen löydöksen jälkeen suositellaan laajennettua näytteenottoa tilalla esim. maito- tai verinäyttein. Parhaiten näytteenottoon soveltuvat lopputiineet eläimet tai luoneet eläimet kuukauden sisällä luomisesta. Myös karjan kanssa kontaktissa olevat koirat kannattaa tutkia.

Vastustus

Älä jätä positiiviseksi todetuista eläimistä hiehoja jalostukseen tai myyntiin. Älä osta positiiviseksi todettuja eläimiä tai niiden naarasjälkeläisiä pitoeläimiksi. Positiivisista eläimistä voi haluttaessa kerätä alkioita ja siirtää ne negatiivisiin vastaanottajiin. Mikäli positiiviseksi todettu lypsyrotuinen eläin halutaan siementää uudelleen, se on viisainta tehdä liharodun siemenellä, ja kasvattaa mahdollinen jälkeläinen vain lihaksi. Luomisriski on kuitenkin normaalia tiineyttä suurempi. Huolehdi abortoiduista sikiöistä, jälkeisistä ja raadoista siten, etteivät koirat tai naudat pääse niihin käsiksi. Puhdista poikimakarsina erityisen hyvin positiivisten poikijoiden jäljiltä. Koirien tarpeetonta oleskelua navetassa, ulkotarhojen ruokinta-alueella ja laitumilla tulee välttää. Älä ruoki koiria kypsentämättömällä naudalla tai muiden märehäntäjien lihalla.

Lähetä luodut sikiöt ja jälkeiset tutkittavaksi Ruokavirastoon. Ks. www.ruokavirasto.fi

Suojaa rehut ja juomavesi ulostekontaminaatiolta ja huolehdi haittaeläinten torjunnasta ETT:n ohjeiden mukaisesti.